

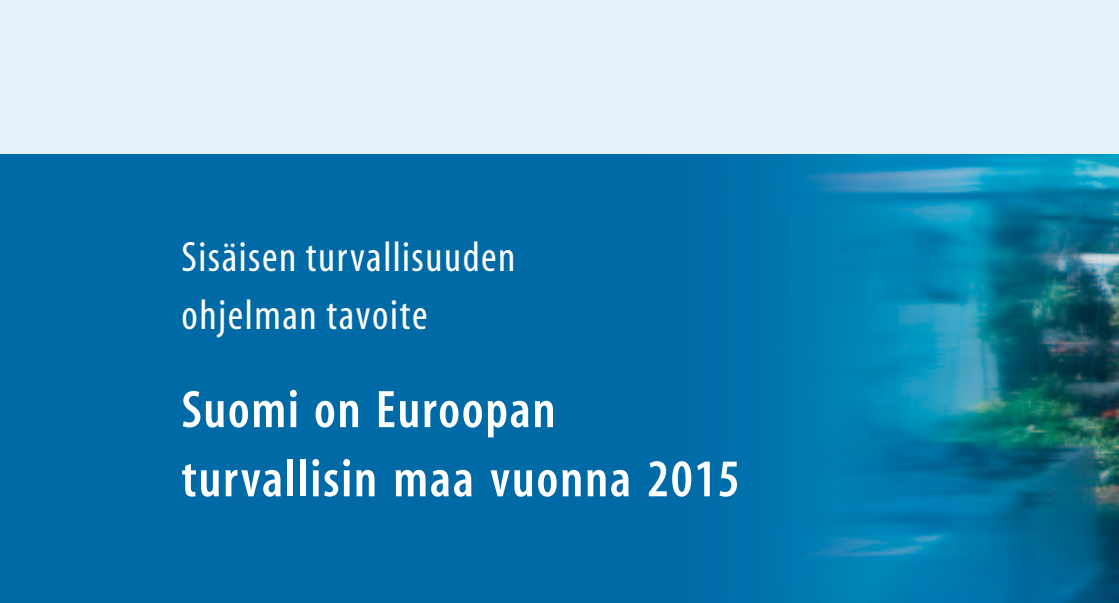

SISÄASIAINMINISTERIÖ

Turvallinen elämä jokaiselle

Sisäisen
turvallisuuden
ohjelma

Sisäisen turvallisuuden
ohjelman tavoite

Suomi on Euroopan turvallisin maa vuonna 2015

Valtioneuvosto teki periaatepäättökseen sisäisen turvallisuuden ohjelmasta 8.5.2008. Ohjelmassa hallitus määrittää sisäisen turvallisuuden keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet poikkihallinnollisesti. Ohjelma ulottuu vuoteen 2015 ja sen tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisin maa vuonna 2015.

Sisäisen turvallisuuden ohjelma on valmisteltu laajassa yhteistyössä sisäasiainministeriön johdolla. Työhön on osallistunut yhteensä lähes 200 asiantuntijaa 12 ministeriöstä, 22 virastosta ja laitoksesta sekä 23 järjestöstä. Lisäksi työssä ovat olleet mukana Suomen Kuntaliitto ja eräät tutkimuslaitokset.

Sisältö

Sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoite	2
Turvallinen elämä jokaiselle – sisäisen turvallisuuden ohjelma	4
Mitä sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan?	4
Sisäisen turvallisuuden haasteet	5
Toimenpiteet sisäisen turvallisuuden parantamiseksi	7
Sisäistä turvallisuutta laajasti parantavat toimenpiteet	8
Sisäisen turvallisuuden eri osa-alueiden erityiset tavoitteet ja toimenpiteet	9
Toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta	11

Turvallinen elämä jokaiselle – sisäisen turvallisuuden ohjelma

Sisäisen turvallisuuden ohjelma on valtioneuvoston 8.5.2008 tekemä periaatepäätös, jossa määritetään poikkeihallinnollisesti sisäisen turvallisuuden kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet. Ohjelmassa vahvistetaan tunnusluvut ja mittarit, joiden perusteella ohjelman toimeenpanosta ja tuloksista raportoidaan säännöllisesti. Sisäisen turvallisuuden ohjelma laaditaan hallituskaudeksi ja ohjelman toteutumisen välitarkastelu tehdään hallituskauden päättyessä. Ohjelman tavoitteet on asetettu vuodelle 2015.

Mitä sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan?

Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

Hyvä sisäinen turvallisuus syntyy monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin-, ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun siihen on tarve ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllystyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan. Osa sisäistä turvallisuutta on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja normaaliolojen häiriötilanteista johtuviin uhkiin.

Sisäisen turvallisuuden haasteet

■ Syrjäytyminen

Syrjäytyminen vaikuttaa turvallisuuteen laajasti ja voi olla väylä rikolliseen elämäntapaan. Ylisukupolvinen syrjäytyminen heikentää lasten ja nuorten turvallisuutta. Syrjäytyminen voi myös ilmentyä osallistumattomuutena yhteiskuntaan ja yhteiskunnan ulkopuolelle jäämiseen, joka voi johtaa ennalta arvaamattomiin tekoihin.

■ Tapaturmien määrä

Erityisesti koti- ja vapaa-ajan tapaturmien määrä on Suomessa suuri ja haasteena on niiden määrän lisääntyminen edelleen väestön ikääntyessä.

■ Väestöryhmien väliset suhteet

Suomi muuttuu nopeasti yhä monikulttuurisemmaksi. Väestöryhmien väliset hyvät suhteet edistävät turvallisuutta. Haasteena on onnistunut kotouttaminen ja maahanmuuttajien syrjäytymisen ehkäisy.

■ **Väkivalta**

Suomessa on paljon väkivaltaa, jonka taustalla on usein alkoholi. Haasteena on väkivallan määrän vähentäminen.

■ **Suuronnettomuudet**

Suuronnettomuuksien riskit ovat kasvaneet ilmastonmuutoksen johdosta ja väestön siirtyessä yhä enemmän kasvukeskuksiin. Suomenlahden lisääntyvät öljykuljetukset ja samanaikaisesti lisääntyvä matkustajaliikenne lisäävät monialaonnettomuuksien riskiä.

■ **Yhteiskunnan haavoittuvuus**

Yhteiskunnan haavoittuvuutta lisäävät riskit liittyvät erityisesti laajalle levinneisiin teknisiin järjestelmiin, joista yhteiskunnan toiminnot ovat erittäin riippuvaisia.

■ **Rajat ylittävä rikollisuus**

Järjestäytynyt rikollisuus on lisääntynyt tasaisesti Suomessa ja se on yhä ammattimaisempaa ja järjestäytyneempää. Järjestäytynyt rikollisuus käyttää laillista liiketoimintaa yhä enemmän hyväkseen rikollisessa toiminnassa.

■ **Tietoverkkorikollisuus**

Tietoverkoissa on laaja rikollinen infrastruktuuri. Haasteena on tietoverkkojen turvallisuus, joka on edellytys turvalliselle verkkoasioinnille. Verkossa toimivien valtioiden rajat ylittävien rikollisryhmien määrä lisääntyy.

■ **Terrorismi ja väkivaltainen radikalisoituminen**

Suomeen ei tällä hetkellä kohdistu välitöntä terrorismin uhkaa. Haasteena on ennalta ehkäistä kansainvälisesti keskeistä väkivaltaisen radikalisoitumisen uhkaa muun muassa ehkäisemällä syrjäytymistä ja lisäämällä osallisuutta.

Toimenpiteet sisäisen turvallisuuden parantamiseksi

Sisäisen turvallisuuden ohjelma sisältää yhteensä 74 toimenpidettä, jotka toimeenpannaan yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja elinkeinoelämän kesken. Ohjelman toteutumista seurataan säännöllisesti.

Sisäistä turvallisuutta laajasti parantavat toimenpiteet

■ **Syrjäytymisen ehkäisemiseksi** ja alkoholihaittojen torjumiseksi alkoholiveroa nostetaan kulutuksen alentamiseksi. Vahvistetaan ja laajennetaan turvallisuusalan toimijoiden osallistumista monialaiseen varhaiseen puuttumiseen. Edistetään kylätoimintaa ja uusia palvelujen tuottamismuotoja harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden ylläpitämiseksi. Luodaan edellytyksiä kansalaisjärjestöjen toiminnalle syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

■ **Parannetaan turvallisuusosaamista** luomalla järjestelmä, jossa jokainen oppilas suorittaa turvallisuuskortin osana peruskoulutusta. Kehitetään eri viranomaisten osaamista väkivaltaan liittyvissä asioissa. Laaditaan yhteinen kansallinen harjoitusohjelma suuronnettomuuksiin varautumiseksi.

■ **Osana sisäisen turvallisuuden tutkimusta** kehitetään väkivallan osoitinjärjestelmät ja toteutetaan uhritutkimukset säännöllisesti. Luodaan yhdessä elinkeinoelämän kanssa tutkimusohjelma, jolla nostetaan turvallisuustutkimuksen taso kilpailijamaiden tasolle.

■ **Kehitetään tilannekuvatoimintaa** luomalla aluehallintoon poikkihallinnollinen tilannekuvajärjestelmä, tuetaan alue- ja paikallishallinnon ennakoivan tilannekuvan muodostumista ja laaditaan kaksi kertaa vuodessa yritysten toiminnan jatkuvuutta uhkaavia vaikeita häiriö- ja onnettomuusuhkia arvioiva tilannekuva elinkeinoelämän ja yritysten käyttöön.

■ **Kehitetään paikallista turvallisuussuunnittelua**

Painopisteenä on väkivallan ja tapaturmien vähentäminen sekä alkoholihaittojen torjunta ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuskysymykset. Poikkihallinnollinen sisäisen turvallisuuden yhteistyö varmistetaan aluehallintouudistuksen yhteydessä. Kyläsuunnitelmiin liitetään kylien turvallisuussuunnitelmat. Parannetaan sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä.

■ **Edistetään turvallisuusseikkojen huomioon ottamista rakennetun ympäristön suunnittelussa** laatimalla asiaa käsittelevä käsikirja, jonka pohjalta laaditaan verkkosivusto. Lisätään koulutusta ja kehitetään tiedotusta.

Sisäisen turvallisuuden eri osa-alueiden erityiset tavoitteet ja toimenpiteet

■ **Kodin, vapaa-ajan ja liikkumisen turvallisuutta parannetaan** määrittelemällä tapaturmien ehkäisytyötä ohjaavat tavoitteet, yhdenmukaiset toimintaperiaatteet ja toimintatavat. Alueellisten pelastuslaitosten ja Kansanterveyslaitoksen välistä tiedonvaihtoa parannetaan. Selvitetään mahdollisuudet laajentaa kotitalousvähennyksen käyttö koskemaan turvallisuustekniikan käyttöönottoa. Suojataan hoito- ja hoivalaitokset automaattisella sammutuslaitteistolla

■ **Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuutta parannetaan** laatimalla ”Turvallisesti Suomessa” opas ja jakamalla laajasti tietoa turvallisuuspalveluista ja lainsäädännön tarjoamista oikeuksista ja velvollisuuksista. Otetaan etnisten vähemmistöjen asiat osaksi turvallisuusviranomaisten toiminnan suunnittelua. Puututaan tehokkaasti rasistisiin rikoksiin ja internetissä esiintyviin rasistisiin viesteihin rikosoikeudellisin keinoin. Selvitetään vähemmistöuskontojen ope- tuksen kokonaistilanne.

■ **Vähennetään väkivaltaa** ottamalla käyttöön Lastentalo-toimintamalli seksuaalisen tai fyysisen väkivallan kohteeksi joutuneen lapsen auttamiseksi. Valtakunnallistetaan turvakoti- ja rikosuhripäivystyksen toiminta ja luodaan 24-tunnin maksuton puhelinpäivystys kaikille väkivallan uhreille. Kriminalisoidaan lasten houkuttelemisen tapaamiseen seksuaalisessa hyväk-sikäyttötarkoituksessa. Vahvistetaan lähisuhde- ja perheväki-vallan resursseja ja koordinaatiota.

■ **Lisätään kilpailukykyä parantamalla yritystoiminnan turvallisuutta** luomalla turvallisuusportaali, josta yritykset saavat tietoa yhden luukun periaatteella. Täydennetään pelastussuunnitelmia täydentämällä niitä rikosturvallisuussuunnitelmilla. Luodaan yhteinen yritysturvallisuuskriteeristö.

■ **Ehkäistään suuronnettomuuksia ja ympäristötuhoja** tehostamalla niihin varautumista, parannetaan suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen hallintaa ja kehitetään suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen riskienhallintaa.

■ **Rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi, laittoman maahantulon estämiseksi ja tullivarmuuden ylläpitämiseksi** lisätään operatiivista yhteistyötä ja laajennetaan se ulottumaan sidosryhmiin. Laaditaan yhdessä järjestöjen kanssa laittoman maahantulon vastainen toimintasuunnitelma. Lisätään ja laajennetaan laittomaan maahantuloon ja ulkomaalaisasioihin liittyvää koulutusta.

■ **Estetään ihmiskauppaa** lisäämällä tietoisuutta ihmiskauppasta, selkiyttämällä ihmiskaupan ja sen kaltaisten rikosten määrittelyä ja parantamalla ihmiskauppatilanteen raportointia ja seurantaa.

■ **Torjutaan järjestäytynyttä rikollisuutta** tehostamalla kansallista ja kansainvälistä viranomaisyhteistyötä. Laaditaan järjestäytyneen rikollisuuden uhkista eri toimialoille viranomais-selvityksiä. Suojellaan rikosprosessiin osallistuvia perustamalla henkilöturvallisuusyksikkö.

■ **Torjutaan tietoverkkorikollisuuteen ja internetin käyttöön liittyviä riskejä** tarkistamalla tietoverkkorikoksia koskeva lainsäädäntö ja varmistamalla viranomaisten riittävät ja ajantasaiset tutkintakeinot. Vahvistetaan poliisin resursseja tietoverkkorikollisuuden torjunnassa ja tutkinnassa. Poliisi luo keskitetyn palvelujärjestelmän, jonka kautta yksittäiset kansalaiset, yritykset ja yhteisöt voivat ilmoittaa verkkoon kohdistuvista uhkista tai verkkoa hyväksikäyttävistä rikoksista.

■ **Torjutaan terrorismia ja ehkäistään ääriliikkeiden toimintaa ja väkivaltaista radikalisoitumista** laatimalla Terrorismintorjunnan strategia. Luodaan yhteistyörakenteet viranomaisten välille ja viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa väkivaltaisen radikalisoitumisen torjumiseksi.

Toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta

Toimenpiteistä päävastuussa olevat ministeriöt laativat sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanoa koskevat suunnitelmat, jotka päivitetään säännöllisesti. Ohjelman toimeenpanoa johtaa sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä ja ohjaa ja seuraa ohjausryhmä. Ohjelman toimeenpanosta ja tunnuslukujen kehittymisestä raportoidaan säännöllisesti vuosittain. Sisäasiainministeriö vastaa ohjelman toimeenpanon yhteensovittamisesta ja koordinaatiosta.

Lue lisää ja seuraa ohjelman toimeenpanoa osoitteesta: www.intermin.fi/sisainturvallisuus

SISÄASIAINMINISTERIÖ

Sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ministeriö

Tämä esite sekä ohjelma kokonaisuudessaan on saatavissa maksutta sähköisessä muodossa Sisäasiainministeriön verkkosivuilta osoitteessa www.intermin.fi

Julkaisija

Sisäasiainministeriö
PL 26 (Kirkkokatu 12, Helsinki)
00023 Valtioneuvosto
Puhelinvaihte (09) 16001
www.intermin.fi